

Грицишен Дмитрій*д.е.н., д.н.держ.упр., проф.**Державний університет «Житомирська політехніка»*<https://orcid.org/0000-0002-1559-2403>**Барановська Тетяна***д.ю.н., доц.**Державний університет «Житомирська політехніка»*<https://orcid.org/0000-0002-6471-5932>**Бутузов Віталій***д.ю.н., с.н.с.**Державний університет «Житомирська політехніка»*<https://orcid.org/0009-0002-2965-5601>**Соха Станіслав***к.ю.н., докторант**Державний університет «Житомирська політехніка»*<https://orcid.org/0009-0004-2606-1263>**Правові форми, напрями та інструменти міжнародної співпраці
в сфері запобігання та протидії злочинності проти економічної системи**

Анотація. У даній науковій статті досліджено правові форми, напрями та інструменти міжнародної співпраці в сфері запобігання та протидії злочинності проти економічної системи. Умови глобалізації, інтернаціоналізації та цифрового суспільства значно підвищили важливість міжнародної співпраці в сфері правоохоронної діяльності для формування та реалізації державної політики щодо запобігання та протидії кримінальним правопорушенням проти економічної системи. Швидке поширення глобалізації спричинило розширення сфери дії злочинності та корупції, що виходять за межі державного контролю та порушують міжнародний правопорядок. Зростання масштабів і загрози злочинності наголошує на необхідності підвищення значення співпраці між державами в боротьбі з цим явищем, а також проведенні наукових досліджень у цій галузі. Результати дослідження підтверджують необхідність визначення специфіки правових форм, інструментів та напрямів міжнародної співпраці в сфері запобігання та протидії злочинності. Встановлено, що національне законодавство передбачає використання різних правових форм міжнародного співробітництва, зокрема укладання двосторонніх та багатосторонніх договорів, участь у міжнародних організаціях та співпрацю з міжнародними поліцейськими організаціями, такими як INTERPOL, EUROPOL, ASEANAPOL, AMERIPOL, AFRIPOL, GCCPOL, AIMS. Важливо також враховувати специфіку діяльності цих міжнародних поліцейських організацій. Крім того, були виявлені національні джерела права, які регулюють міжнародне співробітництво в правоохоронній сфері. Ці результати підкреслюють необхідність розробки ефективних стратегій та політик для протидії злочинності, що загрожує економічній системі, на міжнародному рівні.

Ключові слова: міжнародні організації; міжнародна співпраця; запобігання та протидія злочинності; економічна система; кримінальні правопорушення.

Актуальність теми. У сучасних умовах глобалізації, інтернаціоналізації та розвитку цифрового суспільства тема правових форм, напрямів та інструментів міжнародної співпраці в сфері запобігання та протидії злочинності проти економічної системи є надзвичайно актуальною. Зростання масштабів міжнародної торгівлі, фінансових операцій та використання цифрових технологій спричинило значне поширення злочинності, яка виходить за межі національних кордонів та вимагає відповіді на міжнародному рівні. Злочинність, пов'язана з економічною системою, включаючи корупцію, відмивання грошей та кіберзлочини, створює серйозні загрози для стабільності та розвитку

національних економік і міжнародного правопорядку. У цих умовах, ефективна міжнародна співпраця є ключовим елементом у формуванні та реалізації державної політики щодо запобігання та протидії економічній злочинності. Дослідження правових форм, напрямів та інструментів такої співпраці дозволяє розробити та впровадити більш ефективні механізми взаємодії між державами, міжнародними організаціями та поліцейськими структурами, що сприятиме підвищенню ефективності боротьби з економічною злочинністю на глобальному рівні.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питаннями правових форм, напрямів та інструментів міжнародної співпраці в сфері запобігання та протидії злочинності проти економічної системи займалися багато науковців та дослідників. Зокрема, значний внесок у дослідження цієї проблематики зробили такі вчені, як В.В. Василевич, О.М. Джужа, Н.В. Кулакова, І.М. Леган, І.В. Лешукова, О.Д. Несімко, В.П. Тичина.

Мета статті полягає в обґрунтуванні специфіки правових форм організації міжнародного співробітництва, інструментів та напрямів у сфері запобігання та протидії злочинності проти економічної системи. У ході дослідження було встановлено, що національне законодавство передбачає такі правові форми організації міжнародного співробітництва: укладання двосторонніх або багатосторонніх договорів про співпрацю в сфері запобігання та протидії злочинності; участь у міжнародних політичних та безпекових організаціях; співпраця з міжнародними поліцейськими організаціями (INTERPOL, EUROPOL, ASEANAPOL, AMERIPOL, AFRIPOL, GCCPOL, AIMC). Визначено специфіку діяльності міжнародних поліцейських організацій та ідентифіковано національні джерела права, що регулюють міжнародне співробітництво в правоохоронній сфері.

Викладення основного матеріалу. «В умовах глобалізації збільшується рівень небезпеки економічної злочинності як фактору, що порушує національні інтереси та є загрозою державному суверенітету, економічній стабільності, а в окремих випадках навіть територіальній цілісності. Відповідно, високий рівень суспільної небезпеки економічних злочинів вимагає від системи державного управління та вітчизняних правоохоронних органів налагодження системи зв'язку на міжнародному рівні, а при формуванні державної політики в сфері запобігання та протидії економічній злочинності визначати вагому роль міжнародних правоохоронних організацій» [4]. Сьогодні жодна функція держави, в тому числі і правова та правоохоронна, не можуть бути реалізовані в режимі державної ізоляції та потребують налагодження міжнародного співробітництва в досліджуваній сфері. Це обумовлено сукупністю причин, серед яких:

– по-перше, глобалізація не дивлячись на позитивну сторону, має ряд недоліків, які використовуються недобросовісним чином, що призводить, до ситуації, за якої злочини проти економічної системи виходять за межі певної країни, а в окремих випадках такі правопорушення можуть виступати не проти економічної системи держави а проти економічної системи регіону або сукупності держав. Грицишен Д.О. вказує, що «сучасні тенденції глобалізації свідчать, що вона проникла в усі сфери соціально-економічного життя суспільства, що визначає її ключову роль серед детермінантів розвитку окремої держави. Це обумовлено в першу чергу тим, що національні економічні системи є взаємозалежними й відповідно їх окремі структури та елементи теж взаємозалежні одне від одного. В таких умовах, задоволення економічних інтересів як законним, так і не законним шляхом, відбувається не лише на рівні економічної системи окремої держави, але на рівні регіональної або світової економічної системи» [3];

– по-друге, кінцева мета, окремих видів злочинів проти економічної системи, може не мати економічного інтересу, зокрема це злочини щодо фінансування міжнародного тероризму, фінансування сепаратизму та колабораціонізму, політичних партій, які виступають проти національних інтересів певної держави. Наслідками таких злочинів є порушення безпекової структури як певної країни, так і регіону, а можливо навіть світу. «В умовах глобалізації збільшується рівень небезпеки економічної злочинності, як фактору, що порушує національні інтереси та є загрозою державному суверенітету, економічній стабільності, а в окремих випадках навіть територіальній цілісності. Відповідно, високий рівень суспільної небезпеки економічних злочинів вимагає від системи державного управління та вітчизняних правоохоронних органів налагодження системи зв'язку на міжнародному рівні, а при формуванні державної політики в сфері запобігання та протидії економічній злочинності визначати вагому роль міжнародних правоохоронних організацій» [1].

– по-третє, цифровізація усіх сфер суспільного життя, змінює процес скоєння злочинів проти економічної системи та інструменти, що дозволяють їх здійснювати. Це уможливує відсутність територіальної та часової залежності об'єкта та суб'єкта скоєння злочинів. Тобто, правопорушник та об'єкт злочину можуть знаходитися на територіях різних держав навіть континентів, а цифрові технології дають можливість відтермінування моменту скоєння злочину. «Обставиною, що відчутно впливає на зростання економічної злочинності можна вважати стрімкий розвиток комп'ютерних, зокрема інтернет-технологій та їх активне використання в бізнесі чи іншій економічній діяльності. Нині це надзвичайно важлива складова розвитку сучасної економіки. Все ширше застосування інтернет-технологій для організацій торгівлі цінними паперами, розширення сфери електронних розрахунків, «електронної готівки», інтернет-комерції, комп'ютеризація багатьох функцій у сфері бізнесу та іншої економічної діяльності породжують і нову

специфічну сферу кримінальної зацікавленості. Суб'єктами злочинів, що активно використовують високі технології, поряд із особами, котрі виконують професійні функції в організаціях, стають практично будь-які особи. Мета, яку вони ставлять перед собою, методи, які вони використовують та їхні потенційні можливості практично не відрізняються від тих, котрими володіють злочинці-професіонали. Так, надзвичайно стрімкий розвиток економічної системи призводить до не менш різкої зміни кола суб'єктів, здатних експлуатувати у кримінальних цілях легальні економічні інститути» [10];

– по-четверте, розвинена транспортна інфраструктура, дозволяє пришвидшити пересування учасників кримінального правопорушення, а відкритті кордони між державами певних регіонів, знімають будь-які обмеження.

Вітчизняна вчена І.М. Леган вказує, що «Кінець ХХ – початок ХХІ століть визначається не тільки розвитком процесів глобалізації та інформаційних технологій, але й ознаменував період значного поширення особливого виду кримінальної діяльності – транснаціональної. Сфера впливу кримінальної транснаціональної діяльності постійно розширюється, долаючи національні кордони держав, стає все більш універсальною, здійснюючи дестабілізуючий вплив на економіку різних країн, завдаючи тим самим значний збиток їх інтересам та національній безпеці ... Внаслідок глобальної інтеграції транснаціональна злочинність та заходи щодо її запобігання та протидії перестають бути сферою національних інтересів лише однієї держави. Запобігання та протидія транснаціональній злочинності вимагає об'єднання зусиль міжнародної спільноти. Реалізація транснаціональних злочинів на територіях різних країн вимагає співпраці та взаємодопомоги цих держав і їх відповідних правоохоронних та судових державних органів для припинення, розкриття, розслідування злочинів, що передбачає колосальну роботу по проведенню слідчих, процесуальних, та розшукових дій за кордоном (отримання доказової та іншої інформації, виявлення злочинних зв'язків, розшук зниклих правопорушників і їх видача відповідним країнам, встановлення місць зберігання незаконно здобутих цінностей та майна тощо)» [8].

Зазначені причини вказують на неможливість функціонування правоохоронної системи держави в ізолюваному режимі. Тому, найбільш ефективний механізм системи запобігання та протидії кримінальним правопорушенням проти економічної системи держави є міжнародне співробітництво. Міжнародне співробітництво сьогодні дає можливість пришвидшити правоохоронні процеси та забезпечити ефективне використання ресурсів при розслідуванні, розкритті злочинів та затримки правопорушників.

«В сучасних умовах неодноразово підтверджувалася необхідність колективних зусиль світової спільноти по розробці адекватних засобів і методів протидії сучасним загрозам кримінального характеру. Зазначена мета в основному досягається зближенням національних законодавств, прийняттям єдиних критеріїв класифікації злочинів, однакової правозастосовної практики, а також виробленням загальних принципів і єдиної стратегії у співпраці по лінії експертно-криміналістичної та оперативно-розшукової діяльності. Особливістю такої співпраці є процес поступового перенесення взаємодії та інтеграції держав на регіональний рівень, який сам собою не скасовує глобалізацію, оскільки запорукою успіху протидії злочинності є включення держав світу в глобальну правоохоронну систему. Міжнародні організації та режими покликані не змагатися, а доповнювати один одного. Формування балансу інтересів «глобалізація – регіоналізація» за рішеннями перерахованих вище завдань веде до інноваційних подань концептуальних засад співробітництва держав у сфері експертно-криміналістичної та оперативно-розшукової діяльності, сприяє підвищенню його ефективності та появі нових криміналістичних засобів і методів розкриття й розслідування злочинів» [2]. Взаємодія держав у сфері розслідування, розкриття злочинів та пошуку злочинців сприяє ефективній протидії та запобіганню кримінальним правопорушенням проти економічної системи.

Леган І.М. вказує, що «вихід злочинності за кордони однієї країни актуалізує й питання об'єднання зусиль держав шляхом міжнародного співробітництва в напрямку протидії та запобігання транснаціональній злочинності. У вітчизняній науці міжнародного права під міжнародною співпрацею у напрямі протидії злочинності (міжнародної протидії злочинності) розуміють співпрацю держав у напрямі протидії та запобіганню злочинним діянням, суспільна небезпека яких вимагає об'єднання зусиль декількох різних держав. Значна кількість дослідників вважає, що міжнародне співробітництво регулюється нормами міжнародного кримінального права, джерелами яких не можуть бути норми внутрішньодержавного національного права» [8]. На нашу думку таке тлумачення міжнародного співробітництва не відповідає дійсності та власне структурі права та правовідносин. Зокрема, не існує міжнародного кримінального права, є лише сукупність вимог, які можуть висувати до системи правоохоронних органів чи кримінального законодавства в тій чи інших країні. Як приклад можна назвати вимоги Європейського Союзу до країн-членів даного міжнародного об'єднання. Крім того, міжнародне співробітництво може відбуватися як в межах певного регіону, що може бути інституційно затвердженим (Європейський Союз) або не затвердженим (країни Північної Америки); так і окремими групами країн, які не належать до одного регіону чи міжнародного об'єднання. Варто також зазначити, що участь в міжнародних поліцейських організаціях не

передбачає єдиної системи кримінального права для країн-членів, а висуває лише вимоги, щодо діяльності правоохоронних органів тієї чи іншої країни у випадку діяльності в межах міжнародних поліцейських організацій.

«Надання міжнародної правової допомоги (міжнародне співробітництво) у галузі боротьби зі злочинністю становить собою врегульовану нормами міжнародного і національного права узгоджену діяльність різних держав, спрямовану на захист інтересів особи, суспільства, держав, що уклали між собою такий договір. Визначено, що таке співробітництво може бути ефективним лише за умови уніфікації кримінального і кримінально-процесуального права шляхом його систематизації на основі єдиних для країн-учасниць критеріїв. На підставі цього автор робить висновок, що в сучасних умовах для забезпечення ефективної боротьби з транснаціональною злочинністю потрібна уніфікація кримінально-процесуальної процедури притягнення винних до кримінальної відповідальності і розробка єдиних правових гарантій забезпечення прав громадян, які залучаються у сферу кримінально-процесуального провадження» [9, с. 10].

Зазначимо, що питання міжнародного співробітництва в сфері правоохоронної діяльності в цілому та запобігання і протидії економічній злочинності має давню історію, яка сягає кінця XIX століття. Вважається, що вперше питання формування та реалізації універсальних інструментів співробітництва в сфері правоохоронної діяльності було озвучено у 1889 р. на засіданні міжнародного союзу кримінального права. Дане питання було ініційоване відомими на той час європейськими кримінологами та криміналістами Г. Ван Гаммелема (Нідерланди), Ф. Ліста (Німеччина), А. Принсома (Бельгія), які актуалізували дане питання через зростання транскордонної злочинності, запобігати та подолати яку не можливо лише в межах правоохоронної системи однієї держави. Проте дані ідеї через сукупність соціально-економічних та політичних причин не знайшли своєї практичної реалізації. Зокрема, основною причиною була напруга в міжнародних відносинах між державами, що вимагали визнання свого лідерства та загострення відносин між найбільшими державами колонізаторами. Крім того, кінець XIX та початок XX століть ознаменувалося змінами політичних режимів та суспільними невдоволення з боку різних верств населення.

До даного питання повернулися лише в 1905 р. знову на з'їзді Міжнародного союзу кримінального права. Так, була прийнята резолюція, яка передбачала об'єднання зусиль для міжнародного співробітництва в сфері запобігання та протидії злочинності. На той час дане співробітництво мало передбачати створення спеціальних підрозділів в межах національних поліцейських установ, завданнями яких мали бути обмін інформації щодо запобігання та протидії злочинності та розширення спектру міжнародного співробітництва. Проте, результати резолюції залишилися знову ж таки лише на папері. І лише в 1914 р. відбувся «Перший міжнародний конгрес кримінальної поліції» в Монако. Результати даного конгресу визначили наступні положення міжнародного співробітництва:

«– уніфікація процедури екстрадиції злочинців. Визначені загальні проблеми кримінальної поліції в країнах світу та напрямки їх взаємодії;

– міжнародна превентивна антропометрія та створення відділу з обліку міжнародної кримінальної інформації. Обґрунтовані окремі аспекти роботи міжнародної поліції та розвитку національних законодавчих систем в даному напрямку. Було висунуто ініціативу щодо створення міжнародних комісій для розробки стандартів посвідчень особи та організації бюро з обліку міжнародних злочинців;

– розробка заходів щодо прискорення і спрощення арешту злочинців. Визначені напрями щодо співробітництва в контексті розшуку та спрощення арешту злочинців» [1].

Друга половина XX століття є періодом становлення та динамічного розвитку міжнародного співробітництва в сфері правоохоронної діяльності, що дозволило підвищити ефективність процесів запобігання та протидії різним видам злочинності. Аналізуючи форми, інструменти та методи міжнародного співробітництва в досліджуваній сфері вітчизняний вчений Д.О. Грицишен виділяє такі її складові:

– за напрямками взаємодії: презентаційна, навчально-освітня, технічна та інші види допомоги, безпосередня взаємодія;

– за формами прояву: 1) через договірні відносини (угода про співпрацю – дво- або багатосторонні угоди між урядами країн, окремими органами центральної виконавчої влади (Кабінет Міністрів України, Міністерство Внутрішніх справ України, Міністерство закордонних справ України), правоохоронними органами (Національна поліція, Служба безпеки України), контролюючими органами (Рахункова Палата України, Служба державного аудиту України, Служба фінансового моніторингу України)); 2) через налагодження інформаційно-комунікаційних зв'язків (обмін інформацією: а) формальний обмін інформацією – здійснюється через формальні документальні канали в частині отримання та/або надсилання офіційних документів щодо економічної злочинності чи суб'єктів їх скоєння; б) неформальний обмін інформацією – здійснюється через недокументальні засоби зв'язку (телефонна розмова, електронні листи чи інші засоби із використання мережі Інтернет)); 3) через здійснення спільних правоохоронних заходів;

– за суб'єктами: 1) шляхом створення міжнародних правоохоронних організацій (глобальні та регіональні); 2) за діяльністю окремих осіб; 3) міжвідомча взаємодія;

– за правовими властивостями: юридична природа членства (урядові, неурядові); характер компетенцій (загальні, спеціальні); форма правових основ створення (на основі міжнародного договору, на основі інших рішень) [1].

Більш ширшу класифікацію міжнародного співробітництва в правоохоронній сфері здійснює І.М. Леган [8], наголошуючи на:

– залежності від суб'єктів: співробітництво між державами; співробітництво між державами та міжнародними організаціями; співробітництво між міжнародними організаціями;

– за кількістю суб'єктів: двостороннє співробітництво; багатостороннє співробітництво;

– за територією здійснення: універсальне; регіональне; локальне; партикулярне;

– за об'єктом: співробітництво держав щодо запобігання та протидії нелегальній міграції, контрабанді та торгівлі людьми; співробітництво держав щодо запобігання та протидії торгівлі людськими органами; співробітництво держав щодо запобігання та протидії незаконному обігу наркотичних засобів та психотропних речовин; співробітництво держав щодо запобігання та протидії транснаціональній економічній злочинності; співробітництво держав щодо запобігання та протидії кіберзлочинності та кібертероризму; співробітництво держав щодо запобігання та протидії незаконному обігу зброї; співробітництво держав щодо запобігання та протидії незаконному обігу хімічних та ядерних матеріалів; співробітництво держав щодо запобігання та протидії викраденню та контрабанді автотранспортних засобів; співробітництво держав щодо запобігання та протидії викраденню та контрабанді культурних цінностей; співробітництво держав щодо запобігання та протидії контрабанді об'єктів флори і фауни; співробітництво держав щодо запобігання та протидії міжнародному тероризму;

– за ступенем відкритості: відкрите (з вільним доступом будь-якої країни); закрите (беруть участь лише визначені держави);

– за можливістю подальшого розвитку: перспективне; безперспективне;

– за часовими характеристиками: короткострокове; середньострокове; довгострокове; безстрокове.

На нашу думку усі підходи до класифікації міжнародного співробітництва мають право на існування, адже вони характеризують їх властивості та сукупність ознак. На нашу думку, з позиції кримінологічних досліджень та системи запобігання і протидії кримінальним правопорушенням, найбільш важливими класифікаційними ознаками міжнародного співробітництва є: за напрямками співробітництва та за правовими формами організації міжнародного співробітництва в правоохоронній сфері.

Леган І.М. [8] пропонує виділяти наступні напрями міжнародного співробітництва:

– обмін інформацією, в тому числі оперативною, криміналістичною, правовою;

– виконання запитів про проведення оперативно-розшукових заходів;

– надання правової допомоги у кримінальних справах;

– екстрадиція осіб для притягнення їх до кримінальної відповідальності або для виконання вироку;

– укладення та реалізація міжнародних договорів у протидії злочинам, що загрожують міжнародній безпеці;

– розробка міжнародних норм обов'язкового або рекомендаційного характеру у сфері охорони правопорядку та кримінального правосуддя;

– визнання та виконання рішень компетентних органів іноземних держав у кримінальних та адміністративних справах;

– проведення спільних наукових досліджень, пов'язаних з проблемами протидії та запобігання злочинності, обмін досвідом щодо їх вирішення;

– надання матеріальної, технічної та експертної допомоги (підготовка та підвищення кваліфікації кадрів, надання експертних послуг тощо).

Джуца О.М., Василевич В.В., Кулакова Н.В. та інші [11] пропонують виділяти такі форми міжнародного співробітництва:

– прийняття та реалізацію договорів про боротьбу зі злочинами, що становлять міжнародну небезпеку;

– надання правової допомоги у кримінальних справах, включаючи екстрадицію;

– розробку міжнародних норм і стандартів, що забезпечують захист прав людини у сфері охорони правопорядку;

– регламентування питань національної і міжнародної юрисдикції;

– взаємодію у попередженні, виявленні, припиненні і розкритті злочинів міжнародного характеру.

Напрями міжнародного співробітництва не є сталими та мають постійно розвиватися і вдосконалюватися залежно від розвитку економічної системи, трансформації правового механізму та політичної доцільності. Крім того, співробітництво буде залежати від видів злочинів та їх наслідків для кожної окремої держави, міжнародного об'єднання чи регіону. Відповідно, зазначене вимагає з'ясування специфіки сучасних форм міжнародного співробітництва в сфері запобігання та протидії злочинам проти економічної системи та ідентифікації пріоритетних напрямів, в яких задіяна та приймає активну участь

правоохоронна система України. Складовими міжнародного співробітництва в сфері запобігання та протидії злочинності в цілому та кримінальним правопорушенням проти економічної системи зокрема, є:

1. Ратифікація резолюцій, договорів та інших нормативно-правових документів міжнародних політичних та безпекових організацій в сфері правоохоронної діяльності. «Сьогодні держави і їх компетентні органи об'єднують свої зусилля у напрямку протидії транснаціональним злочинам. Боротьба з ними здійснюється, як правило, за допомогою комплексу заходів, що вживаються як щодо окремих злочинів, так і злочинності в цілому. Поряд з державними структурами у напрямку запобігання та протидії транснаціональній злочинності важливе місце займають міжнародні та міжурядові організації (ООН, СНД, тощо). Вони вирішують різноманітні завдання: від розробки проектів міжнародних договорів до здійснення конкретних заходів профілактики злочинності» [8].

Застосовуючи інформаційну систему «Законодавство» на офіційному інформаційному порталі Верховної ради України [12], було отримано наступні результати за ключовим словом «злочинність»: 50 документів Міжнародних організацій, що були ратифіковані вітчизняним законодавчим органом. При чому розробником 41 документу була Співдружність незалежних держав (СНД), діючими з яких станом на 10.03.2023 р. були 6, зокрема: 1) Рішення про Міждержавну програму спільних заходів боротьби з організованою злочинністю та іншими видами небезпечних злочинів на території держав [22]; 2) Рішення про проект Рішення Ради глав держав Співдружності Незалежних Держав про Міждержавну програму спільних заходів боротьби з організованою злочинністю й іншими видами небезпечних злочинів на території держав [26]; 3) Рішення про бюджет Бюро по координації боротьби з організованою злочинністю та іншими небезпечними видами злочинів на території Співдружності Незалежних Держав [14]; 4) Рішення про питання організаційно-фінансового забезпечення діяльності Бюро по координації боротьби з організованою злочинністю та іншими небезпечними видами злочинів на території Співдружності Незалежних Держав [23]; 5) Рішення про Бюро з координації боротьби з організованою злочинністю та іншими небезпечними видами злочинів на території Співдружності Незалежних Держав [15]; 6) Рішення про спільні заходи боротьби з організованою злочинністю та іншими небезпечними видами злочинів на території держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав [60].

Хоча Україна офіційно на даний момент не є і не була членом СНД ряд договорів щодо запобігання та протидії злочинності є чинними. «Юридично Україна не була членом СНД, але мала статус засновниці й учасниці. А з 2011 року брала участь у зоні вільної торгівлі в рамках співдружності, де ключову роль відіграє росія. У травні 2018 року тодішній президент України Петро Порошенко підписав указ про остаточне припинення участі у статутних органах СНД. У відповідь виконком СНД заявив, що не отримував від України жодних офіційних документів про вихід, тому вона нібито залишається в складі організації. А Київ продовжує денонсувати договори у рамках СНД, з одного із них – про узгоджену монопольну політику – вивів цього разу чинний президент України Володимир Зеленський. В цілому таких документів є понад двісті, денонсація триває. Тож Україна досі так чи інакше в СНД чи ні? Радіо Свобода розпитало міністра закордонних справ України у 2014–2019 роках Павла Клімкіна. Саме ці роки, після початку російської агресії, стали вирішальними для відносин України і СНД» [6]. Дану юридичну колізію необхідно вирішити шляхом денонсування зазначених договорів та визначити пріоритетні напрями співпраці з кожною окремою країною, яка підтримала Україну під час збройної агресії російської федерації.

Україною також ратифіковано міжнародні документи: 1) ООН: Декларація Організації Об'єднаних Націй про злочинність і суспільну безпеку [21]; 2) Спільний проект Комісії Європейського товариства і Ради Європи Корупція і організована злочинність у країнах, які знаходяться у періоді перебудови (Октопус) [5].

Важливою складовою формування та реалізації механізмів запобігання та протидії кримінальним правопорушенням проти економічної системи України є ратифікація сукупності документів та приведення у відповідність вітчизняного законодавства до положень Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF). Аналізуючи вітчизняне законодавство наголосимо, що Україною ратифіковано та взято до уваги сукупність міжнародних документів, видавником яких є FATF: Публічна заява FATF від 24 червня 2011 р. [66]; Публічна заява FATF від 18 лютого 2010 р. [64]; Заява FATF від 28 лютого 2008 р. [65]; Сорек Рекомендацій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей [62]. Особливо гостро сьогодні стоїть для України питання в частині правопорушень проти економічної системи, які стосуються фінансування тероризму, сепаратизму, військової агресії російської федерації та розшуку активів осіб причетних до військової агресії. Важливе значення в зазначеному належить саме FATF, на що вказують перелічені документи: 1) Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту фінансової системи України від дій держави, що здійснює збройну агресію проти України, та адаптації законодавства України до окремих стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) і вимог Директиви ЄС 2018/843» [19]; 2) Постанова Верховної Ради України «Про Звернення Верховної

Ради України до Європейського Союзу та країн Групи Семи як засновників Міжнародної групи з протидії відмиванню бручних грошей (FATF) щодо посилення боротьби з відмиванням коштів, у тому числі коштів кримінального походження, з фінансуванням тероризму, з фінансовими механізмами, які використовує Російська Федерація для уникнення санкцій та продовження вторгнення на територію України» [20].

Ратифікація декларацій, протоколів, резолюцій, договорів міжнародних політичних та безпекових організацій є вкрай важливою складовою формування системи запобігання та протидії кримінальним правопорушенням проти економічної системи держави. Адже, це дозволить використовувати ресурсний потенціал міжнародних організацій, удосконалити вітчизняне кримінальне та господарське законодавство.

2. Укладання договорів про міжнародну співпрацю в сфері запобігання та протидії злочинності в цілому та кримінальним правопорушенням проти економічної системи зокрема. «Одним із пріоритетних напрямів міжнародного співробітництва України з іншими країнами є укладення двосторонніх та багатосторонніх угод. Станом на теперішній час Україною укладено понад 80 міжурядових і міжвідомчих угод, якими передбачено співробітництво щодо запобігання та протидії злочинності, у тому числі транснаціональній, що дає змогу Україні в особі вітчизняних державних та правоохоронних органів брати активну участь у проведенні операцій у цій сфері разом із відповідними спецслужбами інших держав» [8].

В Україні укладено більше 100 таких договорів, які укладені з наступними країнами: Грузія [63], Держава Катар [18]; Республіка Італія [36], [42]; Республіка Киргизстан [44]; Королівство Бельгія [34]; Королівство Іспанія [56]; Королівство Нідерландів [32]; Португальська Республіка [24]; Республіка Австрія [59], [13]; Республіка Албанія [31]; Республіка Болгарія [54]; Республіка Боснія і Герцеговина [53]; Республіка Вірменія [43]; Республіка Гватемала [33]; Республіка Кіпр [28]; Латвійська Республіка [27]; Литовська Республіка [30]; Румунія та Республіка Молдова [52]; Республіка Польща [25], [48], [47], [49], [41]; Республіка Сербія [35]; Республіка Словенія [29]; Республіка Таджикистан [45]; Турецька Республіка [61]; Угорська Республіка [16]; Республіка Узбекистан [55]; Республіка Хорватія [39], [46]; Чорногорія [58], [37]; Словацька Республіка [50]; Великобританія [17]; Федеративна Республіка Бразилія [40]; Федеративна Республіка Німеччина [57]; Чеська Республіка [51]; Швейцарська Конфедерація [38].

Аналіз змісту зазначених договорів дозволяє визначити такі напрями співпраці: запобігання та протидії тероризму та фінансуванню тероризму; протидія транснаціональній злочинності; запобігання та протидія організованій злочинності; незаконне зберігання та виробництво зброї; викрадення та торгівля людьми; податкові злочини; митні правопорушення; підробка документів та інше. Основними формами взаємодії відповідно до вказаних договорів є наступні: обмін інформацією щодо розшуку та пошуку осіб; забезпечення безпеки офіційних представництв; обмін зразками речових доказів; обмін результатами кримінологічних та криміналістичних досліджень; обмін досвідом; організаційна підтримка слідчих дій; координація правоохоронних заходів; передача даних про осіб причетних до злочинів.

Укладання досліджених договорів дозволяє підвищити ефективність правоохоронних заходів та забезпечити протидію та запобігання кримінальним правопорушенням проти економічної системи. Проте, основним обмеженням даних договорів є те, що більшість із них передбачають, що таке співробітництво здійснюється за умови, що злочини, які скоєні або готуються на території однієї держави, а отримана інформація на території іншої держави. Зокрема проблема виникає тоді коли, певний злочин розповсюджений не лише на дві країни, що є сторонами договору, а не три і більше, а це в свою чергу передбачає необхідність наявності подібних двосторонніх договорів між усіма країнами.

3. Взаємодія з міжнародними поліцейськими організаціями. «Розуміння державами необхідності міжнародного поліцейського співробітництва і його успішна реалізація на універсальному рівні призвела до становлення і розвитку тенденції регіонального поліцейського співробітництва. Регіональний рівень співпраці держав з будь-яких питань, включаючи досліджувану нами тему, безумовно, дає можливість враховувати специфічні особливості держав певного регіону, оперативніше вирішувати виникаючі проблеми, здійснювати реальне наповнення такої взаємодії, а також в подальшому забезпечити реалізацію і виконання прийнятих розпоряджень і міжнародних зобов'язань» [1]. «З огляду на трансформаційні, глобалізаційні та інтеграційні тенденції сучасного світу успішна протидія «міжнародному криміналу» неможлива без співпраці міжнародних правоохоронних організацій. Вони являють собою об'єднання суверенних держав міжурядового характеру, засновані міждержавними договорами, що мають постійні органи, наділені міжнародною правосуб'єктністю та здійснюють діяльність із забезпечення правового захисту особистості, суспільства, держав і світової спільноти (із дотриманням загальноновизнаних принципів і норм міжнародного права) від міжнародних злочинів, злочинів міжнародного характеру, а також транснаціональних злочинів» [7]. Сьогодні в світі існують глобальні та регіональні міжнародні поліцейські організації, зокрема INTERPOL (ІНТЕРПОЛ) – глобальна поліцейська організація; EUROPOL (ЄВРОПОЛ); ASEANAPOL (АСЕАНАПОЛ); АФРИПОЛ; АМЕРИПОЛ; GССPOL; АІМС – регіональні поліцейські організації. Членство та співпраця з міжнародними поліцейськими організаціями є найбільш ефективним інструментом запобігання та

протидії кримінальним правопорушенням проти економічної системи. Характеристика діяльності вказаних організацій представлена в таблиці 1.

Таблиця 1

Характеристика міжнародних поліцейських організацій

Територіальне поширення	Характеристика
INTERPOL	
Світ, глобальна організація	Є найбільшою та найефективнішою міжнародною правоохоронною (поліцейською) організацією. На сьогоднішній день дана організація налічує 194 країни-учасниць, з правоохоронними органами яких налагоджені ефективні взаємозв'язки, в тому числі з приводу запобігання та протидії економічній злочинності. Головною функцією Інтерполу є створення та підтримка різноманітних баз даних, якими можуть користуватися правоохоронні органи країн-членів організації (бази даних фальшивомонетників, членів наркокортелей, викрадених автівок, викрадених витворів мистецтва). В структурі є групи реагування, які за згодою приймаючої країни допомагають поліцейським держав-членів
EUROPOL	
Європейський Союз	Європол є регіональною міжнародною урядовою організацією правоохоронного характеру, що бере активну участь у протидії злочинності в межах Європейського Союзу. Основними складовими діяльності Європолу є положення контролю, стримувань та противаг, що власне обумовлено специфікою функціонування усієї системи суб'єктів Європейського союзу
AMERIPOL	
Південна Америка та Карибський басейн	Поліцейське співтовариство Америки (AMERIPOL) було засновано під час III зустрічі директорів, командирів і начальників поліції країн Латинської Америки та Карибського басейну в Боготі, Колумбія, з 12 по 15 листопада 2007 року в приміщеннях Соціального центру Співробітників національної поліції Колумбії. Сприяння та посилення співпраці поліції в наукових, технічних і навчальних питаннях, а також стимулювання та підвищення ефективності обміну інформацією для розвідувальних цілей, також має на меті координацію та сприяння постійним діям кримінального розслідування та судової допомоги між поліцейськими силами
AFRIPOL	
Африка	Створена в 2008 р. як об'єднання національних поліцейських установ країн Африки. Основними напрямками діяльності даної організації є посилення аналітичного та інформаційного потенціалу поліцейських структур країн Африки; просвітницька діяльність; координація поліцейських установ
ASEANAPOL	
Південно-Східна Азія	Об'єднана поліцейська організація Південно-Східної Азії, що була створена у 1981 році та включає 10 країн-членів. Перша офіційна зустріч керівників поліції АСЕАН відбулася в Манілі, Філіппіни, 21–23 жовтня 1981 року. Основними напрямками діяльності організації є координація діяльності національних поліцейських установ, інформаційна підтримка, гармонізація національного кримінального законодавства
GCCPOL	
Арабські Країни	Правоохоронний підрозділ Генерального секретаріату Ради співробітництва арабських держав Перської затоки, що існує з 1981 року
AIMC	
Арабські Країни	Рада міністрів внутрішніх справ арабських країн, заснована у 1982 році, спрямована на розвиток і зміцнення співпраці та координації зусиль арабських держав у сфері внутрішньої безпеки та запобігання злочинності

Україна має низку напрацювань, щодо діяльності з представництвами міжнародних поліцейських організацій, зокрема: 1) Міністерство внутрішніх справ України є національним центральним бюро INTERPOL; 2) до EUROPOL направлено офіцерів зв'язку. З іншими організаціями співпраця є неактивною, що обумовлено географічними обставинами. Варто зауважити, що усі досліджувані країни Центральної та Східної Європи (є членами Європейського Союзу) є членами INTERPOL та EUROPOL. Сьогодні є потреба в удосконаленні механізмів співпраці з усіма міжнародними поліцейськими організаціями, що потребує на національному рівні визначити дані положення в контексті стратегії розвитку правоохоронної системи України. Вкрай важливим є необхідність визначення чітких напрямів взаємодії в контексті запобігання та протидії кримінальним правопорушенням проти економічної системи як держави, так і економічної системи світу.

Основними інструментами міжнародного співробітництва в сфері запобігання та протидії кримінальним правопорушенням проти економічної безпеки держави є:

- обмін криміналістичною, кримінологічною, аналітичною та іншою інформацією, що стосується загроз економічній безпеці держави;
- спільне використання ресурсів при розслідуванні, розшуку та розкритті кримінальних правопорушень проти економічної системи держави;
- затримання, депортація та видача злочинців або підозрюваних в скоєнні кримінальних правопорушень проти економічної системи;
- створення спільних слідчих груп щодо розслідування та розкриття кримінальних правопорушень проти економічної системи, які є особливо небезпечними та можуть вплинути на глобальну економічну систему.

Основними об'єктами напрямками міжнародної співпраці щодо запобігання та протидії кримінальним правопорушенням проти економічної системи є:

- запобігання та протидія фінансуванню тероризму та відмиванню коштів наркокартелів;
- запобігання та протидія кримінальним правопорушенням, що чинять вплив на міжнародні ринки капіталів, товарів, робіт та послуг;
- запобігання та протидія незаконному фінансуванню колабораційної діяльності, державної зради та незаконних воєнних формувань;
- розшук активів осіб, що причетні до воєнних злочинів (зокрема, злочинів, що скоєні російською федерацією);
- запобігання та протидія злочинам щодо незаконного фінансування політичних партій, діяльність яких має екстремістський характер, або порушує демократичні принципи розвитку політичної системи та державного управління;
- запобігання та протидія незаконному майнінгу (виробництву), обміну, купівлі, продажу крипто валюти;
- запобігання та протидія фінансуванню збройних конфліктів;
- запобігання та протидія діяльності, що порушує міжнародні та національні економічні санкції;
- запобігання та протидія кримінальним правопорушенням проти економічної системи, які вчиняються із використанням сучасних інформаційно-комп'ютерних технологій;
- інші злочини, що чинять особливий вплив на економічну систему держави.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, у результаті проведеного дослідження обґрунтовано специфіку правових форм організації міжнародного співробітництва, інструментів та напрямів. Встановлено, що національне законодавство передбачає такі правові форми організації міжнародного співробітництва: укладання двосторонніх або багатосторонніх договорів про співпраці в сфері запобігання та протидії злочинності; участь у міжнародних політичних та безпекових міжнародних організаціях; співпраця з міжнародними поліцейськими організаціями (INTERPOL, EUROPOL, ASEANAPOL, AMERIPOL, AFRIPOL, GCCPOL, AIMC). Визначено специфіку діяльності міжнародних поліцейських організацій. Ідентифіковано національні джерела права, що регулюють міжнародне співробітництво в правоохоронній сфері.

У наступних дослідженнях нами буде приділено увагу специфіці діяльності міжнародних поліцейських організацій та удосконаленню правового механізму та правоохоронних процесів в Україні щодо запобігання та протидії кримінальним правопорушенням проти економічної системи.

Список використаної літератури:

1. Грицишен Д.О. Державна політика в сфері запобігання та протидії економічній злочинності : монографія / Д.О. Грицишен. – Житомир : ЖДТУ, 2020. – 300 с.
2. Грицишен Д.О. Механізм взаємодії з міжнародними правоохоронними організаціями у сфері запобігання та протидії економічній злочинності / Д.О. Грицишен // Економіка, управління та адміністрування. – 2020. – № 4 (94). – С. 131–141.
3. Грицишен Д.О. Міжнародна співпраця в сфері запобігання та протидії економічній злочинності: державно-управлінський аспект / Д.О. Грицишен // Economics Bulletin. – 2020. – № 4. – С. 36–50.
4. Грицишен Д.О. Політика у сфері запобігання та протидії економічній злочинності : автореф. дис. ... д-ра наук з держ. упр. : 25.00.05 / Д.О. Грицишен. – Харків, 2021. – 42 с.
5. Корупція і організована злочинність у країнах, які знаходяться у періоді перебудови (Октопус) : Рішення представників Міністрів Юстиції, Міністрів Внутрішніх і Генеральних прокурорів з 16 країн від 03.12.1997 р. № 994_139 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_139#Text.
6. Лащенко О. Україна досі в СНД чи ні? / О.Лащенко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayina-dosi-v-snd-chy-ni/30969197.html>.
7. Леган І. Міжнародні правоохоронні організації: правовий статус та особливості їх функціонування щодо запобігання транснаціональній злочинності і протидії їй / І.Леган, В.Тичина // Підприємництво, господарство і право. Серія : Міжнародне право. – 2021. – № 6. – С. 216–220.

8. *Леган І.М.* Міжнародне співробітництво у сфері запобігання та протидії транснаціональній злочинності : монографія / *І.М. Леган*. – Чернівці : НУ «Чернівцівська політехніка», 2021. – 328 с.
9. *Лешукова І.В.* Процесуальні особливості міжнародного співробітництва органів внутрішніх справ України при розслідуванні злочинів : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / *І.М. Леган*. – Харків, 2004. – 20 с.
10. *Несімо О.Д.* Правопорушення в сфері економіки – конфлікт економічних інтересів / *О.Д. Несімо* // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Сер. : Юридичні науки. – 2016. – № 850 (11). – С. 526–532.
11. *Організована злочинність в Україні та країнах Європи : посібник / О.М. Джу́жа та ін.* – Київ : Київ. нац. ун-т внутр. справ, 2021. – 328 с.
12. Офіційний вебпортал парламенту України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws>.
13. Про співробітництво між Міністерством внутрішніх справ України та Федеральним міністром внутрішніх справ Австрійської Республіки в боротьбі з незаконним обігом наркотиків та організованою злочинністю : Угода від 08.09.1992 р. № 040_004 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/040_004#Text.
14. Про бюджет Бюро по координації боротьби з організованою злочинністю та іншими небезпечними видами злочинів на території Співдружності Незалежних Держав на 1995 рік : Рішення Ради глав урядів Співдружності Незалежних Держав від 26.05.1995 р. № 997_c05 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_c05#Text.
15. Про Бюро з координації боротьби з організованою злочинністю та іншими небезпечними видами злочинів на території Співдружності Незалежних Держав : Рішення Ради глав урядів держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав від 24.09.1994 р. № 997_304 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_304#Text.
16. Про взаємодію в боротьбі з організованою злочинністю : Угода між Урядом України і Урядом Угорської Республіки від 19.05.1995 р. № 348_066 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348_066#Text.
17. Про взаєморозуміння між Міністерством внутрішніх справ, Генеральною прокуратурою, Службою безпеки, Державною митною службою, Державною податковою адміністрацією України та Асоціацією начальників поліції, Королівською службою прокуратури Англії та Уельсу, Митницею та Акцизом Її Величності, Національною службою кримінальної розвідки щодо співробітництва у боротьбі з тяжкими злочинами, організованою злочинністю, нелегальною торгівлею наркотиками та інших питаннях, що становлять спільний інтерес : Меморандум від 16.01.1998 р. № 826_035 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/826_035#Text.
18. Про взаєморозуміння між Національною поліцією України та Міністерством внутрішніх справ Держави Катар щодо співробітництва у сфері запобігання та боротьби зі злочинністю : Меморандум Національної поліції України від 05.04.2021 р. № 634_003_21 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/634_003-21#Text.
19. Про внесення змін до деяких законів України щодо захисту фінансової системи України від дій держави, що здійснює збройну агресію проти України, та адаптації законодавства України до окремих стандартів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) і вимог Директиви ЄС 2018/843 : Закон України від 04.11.2022 р. № 2736-ІХ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2736-20#Text>.
20. Про Звернення Верховної Ради України до членів Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) щодо виключення Російської Федерації з числа членів FATF та внесення її до переліку країн з високим ризиком : Постанова Верховної Ради України від 15.08.2022 р. № 2504-ІХ [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2504-20#Text>.
21. Про злочинність і суспільну небезпеку : Декларація Організації Об'єднаних Націй від 12.12.1996 р. № 995_371 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_371#Text.
22. Про Міждержавну програму спільних заходів боротьби з організованою злочинністю та іншими видами небезпечних злочинів на території держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав на період до 2000 року : Рішення Ради глав держав Співдружності Незалежних Держав від 17.05.1996 р. № 997_327 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_327#Text.
23. Про питання організаційно-фінансового забезпечення діяльності Бюро по координації боротьби з організованою злочинністю та іншими небезпечними видами злочинів на території Співдружності Незалежних Держав : Рішення Ради глав урядів Співдружності Незалежних Держав від 15.04.2004 р. (зі змінами від 01.01.2007 р.) № 997_252 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_252#Text.
24. Про порозуміння щодо зміцнення у сфері боротьби з транснаціональною злочинністю та відмиванням доходів від злочинної діяльності між Генеральною прокуратурою України та Генеральною прокуратурою Португальської Республіки : Меморандум від 16.06.2010 р. № 620_021 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/620_021#Text.
25. Про порядок та обсяг співробітництва у сфері боротьби з організованою злочинністю : Протокол між Адміністрацією Державної прикордонної служби України та Головним Комендантом Прикордонної варти Республіки Польща від 19.04.2018 р. № 616_001-18 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_001-18#Text.
26. Про проект Рішення Ради глав держав Співдружності Незалежних Держав про Міждержавну програму спільних заходів боротьби з організованою злочинністю та іншими видами небезпечних злочинів на території держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав на період до 2000 року : Рішення Ради глав урядів

- Співдружності Незалежних Держав від 12.04.1996 р. № 997_с37 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_c37#Text.
27. Про співробітництво в боротьбі з тероризмом, незаконним обігом засобів, психотропних речовин, прекурсорів та організованою злочинністю : Договір Кабінетом Міністрів України та Урядом Латвійської Республіки від 05.12.2007 р. № 482_042 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/482_042#Text.
 28. Про співробітництво в боротьбі зі злочинністю : Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Кіпр від 24.10.2007 р. № 196_009 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/196_009#Text.
 29. Про співробітництво в боротьбі зі злочинністю : Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Словенія від 10.10.2012 р. № 705_014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/705_014#Text.
 30. Про співробітництво в боротьбі зі злочинністю та міжнародним тероризмом : Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Литовської Республіки від 24.10.2007 р. № 440_062 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_062#Text
 31. Про співробітництво між Генеральною прокуратурою України та Генеральною Прокуратурою Республіки Албанія в боротьбі з транснаціональною злочинністю й відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом : Меморандум від 18.01.2007 р. № 008_012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/008_012#Text.
 32. Про співробітництво між Генеральною прокуратурою України та Національною прокуратурою Королівства Нідерланди в боротьбі з кіберзлочинністю, організованою злочинністю та відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом : Меморандум від 09.09.2009 р. № 528_031 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/528_031#Text.
 33. Про співробітництво між Генеральною прокуратурою України та Прокуратурою Республіки Гватемала в боротьбі з транснаціональною злочинністю : Меморандум від 24.03.2010 р. № 320_005 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/320_005#Text.
 34. Про співробітництво між Генеральною прокуратурою України та Федеральною прокуратурою Королівства Бельгія у боротьбі з кіберзлочинністю, організованою злочинністю, корупцією і тероризмом : Угода Генеральної прокуратури України від 15.10.2015 р. № 056_017 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/056_017/sp:dark#Text.
 35. Про співробітництво між Генеральною прокуратурою України і Генеральною прокуратурою Республіки Сербія у боротьбі з транснаціональною злочинністю та відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом : Меморандум від 01.03.2006 р. № 891_023 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/891_023#Text.
 36. Про співробітництво між Генеральною прокуратурою України і Національною прокуратурою Антимафії Італійської Республіки у боротьбі з організованою злочинністю і відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом : Меморандум Генеральної прокуратури України від 14.02.2001 р. № 380_019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/380_019#Text.
 37. Про співробітництво між Генеральною прокуратурою України і Прокуратурою Республіки Чорногорія у боротьбі з транснаціональною злочинністю та відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом : Меморандум від 21.09.2006 р. № 891_024 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/891_024#Text.
 38. Про співробітництво між Генеральною прокуратурою України і Федеральною прокуратурою Швейцарської Конфедерації у боротьбі з організованою злочинністю і відмиванням доходів : Меморандум від 19.04.1999 р. № 756_010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/756_010#Text.
 39. Про співробітництво між Генеральною прокуратурою і Прокуратурою Республіки Хорватії у боротьбі з транснаціональною злочинністю та відмиванням доходів, одержаних злочинним шляхом : Меморандум від 16.06.2005 р. № 191_012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/191_012#Text.
 40. Про співробітництво між Генеральною прокуратурою України і Генеральною прокуратурою Федеративної Республіки Бразилія у боротьбі з транснаціональною злочинністю : Меморандум від 14.12.2006 р. № 076_015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/076_015#Text.
 41. Про співробітництво між Міністерством внутрішніх справ України та Міністерством внутрішніх справ Республіки Польща в боротьбі із злочинністю : Угода від 15.04.1992 р. № 616_044 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_044#Text.
 42. Про співробітництво між Міністерством внутрішніх справ України та Міністерством внутрішніх справ Італійської Республіки в боротьбі із незаконною торгівлею наркотичними засобами та психотропними речовинами та з організованою злочинністю : Договір Міністерства внутрішніх справ України від 28.05.1993 р. № 380_043 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/380_043#Text.
 43. Про співробітництво між Міністерством внутрішніх справ України і Міністерством внутрішніх справ Республіки Вірменія у боротьбі із злочинністю : Угода від 21.10.1992 р. № 051_024 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/051_024#Text.
 44. Про співробітництво між Міністерством внутрішніх справ України і Міністерством внутрішніх справ Республіки Киргизстан у боротьбі із злочинністю : Угода Міністерства внутрішніх справ України від 03.08.1992 р. № 417_030 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/417_030#Text.

45. Про співробітництво між Міністерством внутрішніх справ України і Міністерством внутрішніх справ Республіки Таджикистан у боротьбі із злочинністю : Угода від 21.10.1992 р. № 762_019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/762_019#Text.
46. Про співробітництво між Урядом України і Урядом Республіки Хорватія у боротьбі з тероризмом, контрабандою, зловживаннями, організованою та іншою злочинністю : Договір від 26.10.1993 р. № 191_020 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/191_020#Text.
47. Про співробітництво у сфері боротьби з організованою злочинністю : Виконавчий протокол між Міністерством внутрішніх справ України та Головним комендантом поліції Республіки Польща про виконання Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща від 01.03.2007 р. № 616_089 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_089#Text.
48. Про співробітництво у сфері боротьби з організованою злочинністю : Виконавчий протокол між Міністерством внутрішніх справ України та Головним комендантом поліції Республіки Польща про виконання Угоди між Кабінетом Міністрів України та Урядом Республіки Польща від 01.10.2009 р. № 616_143 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_143#Text.
49. Про співробітництво у сфері боротьби з організованою злочинністю : Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Польща від 03.03.1999 р. № 616_049 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_049#Text.
50. Про співробітництво у боротьбі з організованою злочинністю : Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Словацької Республіки від 05.12.2000 р. № 703_044 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/703_044#Text.
51. Про співробітництво у боротьбі з організованою злочинністю, тероризмом та незаконним обігом наркотичних засобів і психотропних речовин : Угода між Урядом України та Урядом Чеської Республіки від 30.06.1997 р. № 203_061 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/203_061#Text.
52. Про співробітництво у боротьбі зі злочинністю : Договір між Кабінетом Міністрів України, Урядом Республіки Молдова й Урядом Румунії від 08.11.2000 р. № 998_368 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_368#Text.
53. Про співробітництво у боротьбі зі злочинністю : Угода між Кабінетом Міністрів України та Радою Міністрів Боснії і Герцеговини від 09.11.2016 р. № 070_001-15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/070_001-15#Text.
54. Про співробітництво у боротьбі зі злочинністю : Угода між Кабінетом Міністрів України і Урядом Республіки Болгарія від 03.05.2007 р. № 100_074 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100_074#Text.
55. Про співробітництво у боротьбі зі злочинністю : Угода між Урядом України та Урядом Республіки Узбекистан від 20.06.1995 р. № 860_063 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/860_063#Text.
56. Про співробітництво у галузі боротьби зі злочинністю : Угода між Україною та Королівством Іспанія від 16.01.2003 р. № 724_014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/724_014#Text.
57. Про співробітництво у сфері боротьби з організованою злочинністю, тероризмом та іншими злочинами середньої тяжкості, тяжкими та особливо тяжкими злочинами : Угода між Кабінетом Міністрів України та Урядом Федеративної Республіки Німеччина від 30.08.2010 р. № 276_085 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/276_085#Text.
58. Про співробітництво у сфері боротьби зі злочинністю : Меморандум між Міністерством внутрішніх справ України та Міністерством внутрішніх справ Чорногорії від 13.06.2013 р. № 892_010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/892_010#Text.
59. Про співробітництво у сфері боротьби зі злочинністю : Угода між Кабінетом Міністрів України та Федеральним Урядом Республіки Австрія від 17.07.2014 р. № 040_040 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/040_040#Text.
60. Про спільні заходи боротьби з організованою злочинністю та іншими небезпечними видами злочинів на території держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав : Рішення Ради глав урядів Співдружності Незалежних Держав від 12.03.1993 р. № 996_305 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_305#Text.
61. Про імплементацію Статті 1 Угоди про співробітництво між Урядом України та Урядом Турецької Республіки в боротьбі зі злочинністю : Додатковий протокол від 07.06.2006 р. № 792_052 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/792_052#Text.
62. Сорок Рекомендацій Групи з розробки фінансових заходів боротьби з відмиванням грошей (FATF) : Рекомендації Міжнародної організації по боротьбі з відмивання грошей (FATF) від 25.09.2003 р. № 835_001 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835_001#Text.
63. Про співробітництво в сфері боротьби зі злочинністю : Угода між Міністерством внутрішніх справ України та Міністерством внутрішніх справ Грузії 20.10.2011 р. № 268_109 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/268_109#Text.
64. Щодо надіслання в роботу тексту заяви Групи з розробки фінансових заходів протидії відмиванню коштів (FATF) : Лист Національного банку України від 25.03.2010 р. № 48-204/545-4527 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v4527500-10#Text>.

65. Заява Міжнародної організації по боротьбі з відмивання грошей (FATF) від 28.02.2008 р. № 835_002 / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835_002#Text.
66. Публічна заява від 24.06.2011 р. № 835_003 / Верховна Рада України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835_003#Text.

References:

1. Hrytsyshen, D.O. (2020), *Derzhavna polityka v sferi zapobihannia ta protydii ekonomichnii zlochynnosti, monohrafiia*, ZhDTU, Zhytomyr, 300 p.
2. Hrytsyshen, D.O. (2020), «Mekhanizm vzaïemodii z mizhnarodnymy pravookhoronnyy orhanizatsiiamy u sferi zapobihannia ta protydii ekonomichnii zlochynnosti», *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, No. 4 (94), pp. 131–141.
3. Hrytsyshen, D.O. (2020), «Mizhnarodna spivpratsia v sferi zapobihannia ta protydii ekonomichnii zlochynnosti: derzhavno-upravlinskiy aspekt», *Economics Bulletin*, No. 4, pp. 36–50.
4. Hrytsyshen, D.O. (2021), «Polityka u sferi zapobihannia ta protydii ekonomichnii zlochynnosti», Abstract of D.Sc. dissertation, 25.00.05, Kharkiv, 42 p.
5. Verkhovna Rada Ukrainy (1997), *Koruptsiia i orhanizovana zlochynnist u krainakh, yaki znakhodiatsia u periodi perebudovy (Oktopus)*, Rishennia predstavnykiv Ministriv Yustytzii, Ministriv Vnutrishnikh i Heneralnykh prokuroriv z 16 krain vid 03.12.1997 r. No. 94_139, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_139#Text
6. Lashchenko, O. (2020), «Ukraina dosi v SND chy ni?», [Online], available at: <https://www.radiosvoboda.org/a/ukrayina-dosi-v-snd-chy-ni/30969197.html>
7. Lehan, I. and Tychyna, V. (2021), «Mizhnarodni pravookhoronni orhanizatsii: pravovy status ta osoblyvosti yikh funktsionuvannia shchodo zapobihannia transnatsionalnii zlochynnosti i protydii yii», *Pidpriemnytstvo, hospodarstvo i pravo. Serii. Mizhnarodne pravo*, No. 6, pp. 216–220.
8. Lehan, I.M. (2021), *Mizhnarodne spivrobotnytstvo u sferi zapobihannia ta protydii transnatsionalnii zlochynnosti, monohrafiia*, NU «Chernihivska politekhnika», Chernihiv, 328 p.
9. Lieshukova, I.V. (2004), «Protseualni osoblyvosti mizhnarodnoho spivrobotnytstva orhaniv vnutrishnikh sprav Ukrainy pry rozsliduvanni zlochyniv», Abstract of Ph.D. dissertation, 12.00.09, Kharkiv, 20 p.
10. Nesimko, O.D. (2016), «Pravoporushennia v sferi ekonomiky – konflikt ekonomichnykh interesiv», *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika»*. Serii. *Iurydychni nauky*, No. 850 (11), pp. 526–532.
11. Dzhuzha, O.M. et al. (2021), *Orhanizovana zlochynnist v Ukraini ta krainakh Yevropy*, posibnyk, Kyiv. nats. un-t vnutr. sprav, Kyiv, 328 p.
12. *Ofitsiinyi vebportal parlamentu Ukrainy*, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
13. Verkhovna Rada Ukrainy (1992), *Pro spivrobotnytstvo mizh Ministerstvom vnutrishnikh sprav Ukrainy ta Federalnym ministrom vnutrishnikh sprav Avstrijskoi Respubliki v borotbi z nezakonnym obihom narkotyktiv ta orhanizovanoiu zlochynnistiu*, Uhoda vid 08.09.1992 r. No. 040_004, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/040_004#Text
14. Verkhovna Rada Ukrainy (1995), *Pro biudzheth Biuro po koordynatsii borotby z orhanizovanoiu zlochynnistiu ta inshymy nebezpechnymy vydamy zlochyniv na terytorii Spivdruzhnosti Nezaleznykh Derzhav na 1995 rik*, Rishennia Rady hlav uriadiv Spivdruzhnosti Nezaleznykh Derzhav vid 26.05.1995 r. No. 997_s05, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_c05#Text
15. Verkhovna Rada Ukrainy (1994), *Pro Biuro z koordynatsii borotby z orhanizovanoiu zlochynnistiu ta inshymy nebezpechnymy vydamy zlochyniv na terytorii Spivdruzhnosti Nezaleznykh Derzhav*, Rishennia Rady hlav uriadiv derzhav-uchasnyts Spivdruzhnosti Nezaleznykh Derzhav vid 24.09.1994 r. No. 997_304, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_304#Text
16. Verkhovna Rada Ukrainy (1995), *Pro vzaïemodiiu v borotbi z orhanizovanoiu zlochynnistiu*, Uhoda mizh Uriadom Ukrainy i Uriadom Uhorskoi Respubliki vid 19.05.1995 r. No. 348_066, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/348_066#Text
17. Verkhovna Rada Ukrainy (1998), *Pro vzaïemorozuminnia mizh Ministerstvom vnutrishnikh sprav, Heneralnoiu prokuraturoiu, Sluzhboiu bezpeky, Derzhavnoiu mytnoiu sluzhboiu, Derzhavnoiu podatkovoiu administratsiieiu Ukrainy ta Asotsiatsiieiu nachalnykiv politsii, Korolivskoiu sluzhboiu prokuratury Anhlii ta Uelsu, Mymytseiu ta Aktsyzom Yii Velychnosti, Natsionalnoiu sluzhboiu kryminalnoi rozvidky shchodo spivrobotnytstva u borotbi z tiazhkymy zlochynamy, orhanizovanoiu zlochynnistiu, nelehalnoiu torhivleiu narkotykamy ta inshykh pytanniakh, shcho stanovliat spilnyi interes*, Memorandum vid 16.01.1998 r. No. 826_035, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/826_035#Text
18. Verkhovna Rada Ukrainy (2021), *Pro vzaïemorozuminnia mizh Natsionalnoiu politsiieiu Ukrainy ta Ministerstvom vnutrishnikh sprav Derzhavy Katar shchodo spivrobotnytstva u sferi zapobihannia ta borotby zi zlochynnistiu*, Memorandum Natsionalnoi politsii Ukrainy vid 05.04.2021 r. No. 634_003_21, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/634_003-21#Text
19. Verkhovna Rada Ukrainy (2022), *Pro vnesennia zmin do deiaknykh zakoniv Ukrainy shchodo zakhystu finansovoi systemy Ukrainy vid dii derzhavy, shcho zdiisniuie zbroinu ahresiiu proty Ukrainy, ta adaptatsii zakonodavstva Ukrainy do okremykh standartiv Hrupy z rozrobky finansovykh zakhodiv borotby z vidmyvanniam hroshei (FATF) i vymoh Dyrektyvy YeS 2018/843*, Zakon Ukrainy vid 04.11.2022 r. No. 2736-IX, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2736-20#Text>
20. Verkhovna Rada Ukrainy (2022), *Pro Zvernennia Verkhovnoi Rady Ukrainy do chleniv Hrupy z rozrobky finansovykh zakhodiv borotby z vidmyvanniam hroshei (FATF) shchodo vykliuchennia Rosiiskoi Federatsii z chysla chleniv FATF*

- ta vnesennia yii do pereliku krain z vysokym ryzykom*, Postanova vid 15.08.2022 r. No. 2504-IX, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2504-20#Text>
21. Verkhovna Rada Ukrainy (1996), *Pro zlochynnist i suspilnu nebezpeku*, Deklaratsiia Orhanizatsii Obiednanykh Natsii vid 12.12.1996 r. No. 95_371, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_371#Text
 22. Verkhovna Rada Ukrainy (1996), *Pro Mizhderzhavnu prohramu spilnykh zakhodiv borotby z orhanizovanoi zlochynnistiu ta inshymy vydamy nebezpechnykh zlochyniv na terytorii derzhav-uchasnyts Spivdruzhnosti Nezaleznykh Derzhav na period do 2000 roku*, Rishennia Rady hlav derzhav Spivdruzhnosti Nezaleznykh Derzhav vid 17.05.1996 r. No. 997_327, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_327#Text
 23. Verkhovna Rada Ukrainy (2004), *Pro pytannia orhanizatsiino-finansovoho zabezpechennia diialnosti Biuro po koordynatsii borotby z orhanizovanoi zlochynnistiu ta inshymy nebezpechnymy vydamy zlochyniv na terytorii Spivdruzhnosti Nezaleznykh Derzhav*, Rishennia Rady hlav uradiiv Spivdruzhnosti Nezaleznykh Derzhav vid 15.04.2004 r. (zi zminamy vid 01.01.2007 r.) No. 997_252, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_252#Text
 24. Verkhovna Rada Ukrainy (2010), *Pro porozuminnia shchodo zmitsnennia u sferi borotby z transnatsionalnoi zlochynnistiu ta vidmyvanniam dokhodiv vid zlochynnoi diialnosti mizh Heneralnoi prokuraturoiu Ukrainy ta Heneralnoi prokuraturoiu Portuhalskoi Respubliki*, Memorandum vid 16.06.2010 r. No. 620_021, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/620_021#Text
 25. Verkhovna Rada Ukrainy (2018), *Pro poriadok ta obsiah spivrobotnytstva u sferi borotby z orhanizovanoi zlochynnistiu*, Protokol mizh Administratsiieiu Derzhavnoi prykordonnoi sluzhby Ukrainy ta Holovnym Komendantom Prykordonnoi varty Respubliki Polshcha vid 19.04.2018 r. No. 616_001-18, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_001-18#Text
 26. Verkhovna Rada Ukrainy (1996), *Pro proekt Rishennia Rady hlav derzhav Spivdruzhnosti Nezaleznykh Derzhav pro Mizhderzhavnu prohramu spilnykh zakhodiv borotby z orhanizovanoi zlochynnistiu ta inshymy vydamy nebezpechnykh zlochyniv na terytorii derzhav-uchasnyts Spivdruzhnosti Nezaleznykh Derzhav na period do 2000 roku*, Rishennia Rady hlav uradiiv Spivdruzhnosti Nezaleznykh Derzhav vid 12.04.1996 r. No. 997_s37, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_c37#Text
 27. Verkhovna Rada Ukrainy (2007), *Pro spivrobotnytstvo v borotbi z teroryzmom, nezakonnym obihom zasobiv, psykhotropnykh rehovyn, prekursoriv ta orhanizovanoi zlochynnistiu*, Dohovir Kabinetom Ministriv Ukrainy ta Uriadom Latviiskoi Respubliki vid 05.12.2007 r. No. 482_042, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/482_042#Text
 28. Verkhovna Rada Ukrainy (2007), *Pro spivrobotnytstvo v borotbi zi zlochynnistiu*, Uhoda mizh Kabinetom Ministriv Ukrainy ta Uriadom Respubliki Kipr vid 24.10.2007 r. No. 196_009, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/196_009#Text
 29. Verkhovna Rada Ukrainy (2012), *Pro spivrobotnytstvo v borotbi zi zlochynnistiu*, Uhoda mizh Kabinetom Ministriv Ukrainy ta Uriadom Respubliki Sloveniia vid 10.10.2012 r. No. 705_014, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/705_014#Text
 30. Verkhovna Rada Ukrainy (2007), *Pro spivrobotnytstvo v borotbi zi zlochynnistiu ta mizhnarodnym teroryzmom*, Uhoda mizh Kabinetom Ministriv Ukrainy i Uriadom Lytovskoi Respubliki vid 24.10.2007 r. No. 440_062, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/440_062#Text
 31. Verkhovna Rada Ukrainy (2007), *Pro spivrobotnytstvo mizh Heneralnoi prokuraturoiu Ukrainy ta Heneralnoi Prokuraturoiu Respubliki Albaniia v borotbi z transnatsionalnoi zlochynnistiu y vidmyvanniam dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom*, Memorandum vid 18.01.2007 r. No. 008_012, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/008_012#Text
 32. Verkhovna Rada Ukrainy (2009), *Pro spivrobotnytstvo mizh Heneralnoi prokuraturoiu Ukrainy ta Natsionalnoi prokuraturoiu Korolivstva Niderlandy v borotbi z kiberzlochynnistiu, orhanizovanoi zlochynnistiu ta vidmyvanniam dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom*, Memorandum vid 09.09.2009 r. No. 528_031, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/528_031#Text
 33. Verkhovna Rada Ukrainy (2010), *Pro spivrobotnytstvo mizh Heneralnoi prokuraturoiu Ukrainy ta Prokuraturoiu Respubliki Hvatemala v borotbi z transnatsionalnoi zlochynnistiu*, Memorandum vid 24.03.2010 r. No. 320_005, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/320_005#Text
 34. Verkhovna Rada Ukrainy (2015), *Pro spivrobotnytstvo mizh Heneralnoi prokuraturoiu Ukrainy ta Federalnoi prokuraturoiu Korolivstva Belhiia u borotbi z kiberzlochynnistiu, orhanizovanoi zlochynnistiu, koruptsiieiu i teroryzmom*, Uhoda Heneralnoi prokuratury Ukrainy vid 15.10.2015 r. No. 056_017, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/056_017/sp:dark#Text
 35. Verkhovna Rada Ukrainy (2006), *Pro spivrobotnytstvo mizh Heneralnoi prokuraturoiu Ukrainy i Heneralnoi prokuraturoiu Respubliki Serbiia u borotbi z transnatsionalnoi zlochynnistiu ta vidmyvanniam dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom*, Memorandum vid 01.03.2006 r. No. 891_023, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/891_023#Text
 36. Verkhovna Rada Ukrainy (2001), *Pro spivrobotnytstvo mizh Heneralnoi prokuraturoiu Ukrainy i Natsionalnoi prokuraturoiu Antymafii Italiiskoi Respubliki u borotbi z orhanizovanoi zlochynnistiu i vidmyvanniam dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom*, Memorandum Heneralnoi prokuratury Ukrainy vid 14.02.2001 r. No. 380_019, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/380_019#Text
 37. Verkhovna Rada Ukrainy (2006), *Pro spivrobotnytstvo mizh Heneralnoi prokuraturoiu Ukrainy i Prokuraturoiu Respubliki Chornohoriia u borotbi z transnatsionalnoi zlochynnistiu ta vidmyvanniam dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom*, Memorandum vid 21.09.2006 r. No. 891_024, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/891_024#Text

38. Verkhovna Rada Ukrainy (1999), *Pro spivrobitnytstvo mizh Heneralnoiu prokuraturoiu Ukrainy i Federalnoiu prokuraturoiu Shevitsarskoi Konfederatsii u borotbi z orhanizovanoiu zlochynnistiu i vidmyvanniam dokhodiv*, Memorandum vid 19.04.1999 r. No. 756_010, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/756_010#Text
39. Verkhovna Rada Ukrainy (2005), *Pro spivrobitnytstvo mizh Heneralnoiu prokuraturoiu i Prokuraturoiu Respubliki Khorvatii u borotbi z transnatsionalnoiu zlochynnistiu ta vidmyvanniam dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shliakhom*, Memorandum vid 16.06.2005 r. No. 191_012, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/191_012#Text
40. Verkhovna Rada Ukrainy (2006), *Pro spivrobitnytstvo mizh Heneralnoiu prokuraturoiu Ukrainy i Heneralnoiu prokuraturoiu Federatyvnoi Respubliki Brazylia u borotbi z transnatsionalnoiu zlochynnistiu*, Memorandum vid 14.12.2006 r. No. 076_015, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/076_015#Text
41. Verkhovna Rada Ukrainy (1992), *Pro spivrobitnytstvo mizh Ministerstvom vnutrishnikh sprav Ukrainy ta Ministerstvom vnutrishnikh sprav Respubliki Polshcha v borotbi iz zlochynnistiu*, Uhoda vid 15.04.1992 r. No. 616_044, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_044#Text
42. Verkhovna Rada Ukrainy (1993), *Pro spivrobitnytstvo mizh Ministerstvom vnutrishnikh sprav Ukrainy ta Ministerstvom vnutrishnikh sprav Italiiskoi Respubliki v borotbi iz nezakonnoiu torhivleiu narkotychnymy zasobamy ta psykhotropnymy rehovynamy ta z orhanizovanoiu zlochynnistiu*, Dohovir Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy vid 28.05.1993 r. No. 380_043, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/380_043#Text
43. Verkhovna Rada Ukrainy (1992), *Pro spivrobitnytstvo mizh Ministerstvom vnutrishnikh sprav Ukrainy i Ministerstvom vnutrishnikh sprav Respubliki Virmeniia u borotbi iz zlochynnistiu*, Uhoda vid 21.10.1992 r. No. 051_024, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/051_024#Text
44. Verkhovna Rada Ukrainy (1992), *Pro spivrobitnytstvo mizh Ministerstvom vnutrishnikh sprav Ukrainy i Ministerstvom vnutrishnikh sprav Respubliki Kyrgyzstan u borotbi iz zlochynnistiu*, Uhoda Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy vid 03.08.1992 r. No. 417_030, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/417_030#Text
45. Verkhovna Rada Ukrainy (1992), *Pro spivrobitnytstvo mizh Ministerstvom vnutrishnikh sprav Ukrainy i Ministerstvom vnutrishnikh sprav Respubliki Tadzhykystan u borotbi iz zlochynnistiu*, Uhoda vid 21.10.1992 r. No. 762_019, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/762_019#Text
46. Verkhovna Rada Ukrainy (1993), *Pro spivrobitnytstvo mizh Uriadom Ukrainy i Uriadom Respubliki Khorvatia u borotbi z teroryzmom, kontrabandoiu, zlovzhyvanniamy, orhanizovanoiu ta inshoiu zlochynnistiu*, Dohovir vid 26.10.1993 r. No. 191_020, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/191_020#Text
47. Verkhovna Rada Ukrainy (2007), *Pro spivrobitnytstvo u sferi borotby z orhanizovanoiu zlochynnistiu*, Vykonavchyi protokol mizh Ministerstvom vnutrishnikh sprav Ukrainy ta Holovnym komendantom politsii Respubliki Polshcha pro vykonannia Uhody mizh Kabinetom Ministriv Ukrainy ta Uriadom Respubliki Polshcha vid 01.03.2007 r. No. 16_089, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_089#Text
48. Verkhovna Rada Ukrainy (2009), *Pro spivrobitnytstvo u sferi borotby z orhanizovanoiu zlochynnistiu*, Vykonavchyi protokol mizh Ministerstvom vnutrishnikh sprav Ukrainy ta Holovnym komendantom politsii Respubliki Polshcha pro vykonannia Uhody mizh Kabinetom Ministriv Ukrainy ta Uriadom Respubliki Polshcha vid 01.10.2009 r. No. 616_143, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_143#Text
49. Verkhovna Rada Ukrainy (1999), *Pro spivrobitnytstvo u sferi borotby z orhanizovanoiu zlochynnistiu*, Uhoda mizh Kabinetom Ministriv Ukrainy i Uriadom Respubliki Polshcha vid 03.03.1999 r. No. 616_049, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/616_049#Text
50. Verkhovna Rada Ukrainy (2000), *Pro spivrobitnytstvo u borotbi z orhanizovanoiu zlochynnistiu*, Uhoda mizh Kabinetom Ministriv Ukrainy i Uriadom Slovatskoi Respubliki vid 05.12.2000 r. No. 703_044, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/703_044#Text
51. Verkhovna Rada Ukrainy (1997), *Pro spivrobitnytstvo u borotbi z orhanizovanoiu zlochynnistiu, teroryzmom ta nezakonnym obihom narkotychnykh zasobiv i psykhotropnykh rehovyn*, Uhoda mizh Uriadom Ukrainy ta Uriadom Cheskoi Respubliki vid 30.06.1997 r. No. 203_061, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/203_061#Text
52. Verkhovna Rada Ukrainy (2000), *Pro spivrobitnytstvo u borotbi zi zlochynnistiu*, Dohovir mizh Kabinetom Ministriv Ukrainy, Uriadom Respubliki Moldova y Uriadom Rumunii vid 08.11.2000 r. No. 998_368, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_368#Text
53. Verkhovna Rada Ukrainy (2016), *Pro spivrobitnytstvo u borotbi zi zlochynnistiu*, Uhoda mizh Kabinetom Ministriv Ukrainy ta Radoiu Ministriv Bosnii i Hertsehovyny vid 09.11.2016 r. No. 070_001-15, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/070_001-15#Text
54. Verkhovna Rada Ukrainy (2007), *Pro spivrobitnytstvo u borotbi zi zlochynnistiu*, Uhoda mizh Kabinetom Ministriv Ukrainy i Uriadom Respubliki Bolharia vid 03.05.2007 r. No. 100_074, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/100_074#Text
55. Verkhovna Rada Ukrainy (1995), *Pro spivrobitnytstvo u borotbi zi zlochynnistiu*, Uhoda mizh Uriadom Ukrainy ta Uriadom Respubliki Uzbekystan vid 20.06.1995 r. No. 860_063, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/860_063#Text
56. Verkhovna Rada Ukrainy (2003), *Pro spivrobitnytstvo u haluzi borotby zi zlochynnistiu*, Uhoda mizh Ukrainoiu ta Korolivstvom Ispania vid 16.01.2003 r. No. 724_014, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/724_014#Text
57. Verkhovna Rada Ukrainy (2010), *Pro spivrobitnytstvo u sferi borotby z orhanizovanoiu zlochynnistiu, teroryzmom ta inshymy zlochynamy serednoi tiazhkosti, tiazhkymy ta osoblyvo tiazhkymy zlochynamy*, Uhoda mizh Kabinetom

- Ministriv Ukrainy ta Uriadom Federatyvnoi Respubliky Nimechchyna vid 30.08.2010 r. No. 276_085, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/276_085#Text
58. Verkhovna Rada Ukrainy (2013), *Pro spivrobitnytstvo u sferi borotby zi zlochynnistiu*, Memorandum mizh Ministerstvom vnutrishnikh sprav Ukrainy ta Ministerstvom vnutrishnikh sprav Chornohorii vid 13.06.2013 r. No. 892_010, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/892_010#Text
 59. Verkhovna Rada Ukrainy (2014), *Pro spivrobitnytstvo u sferi borotby zi zlochynnistiu*, Uhoda mizh Kabinetom Ministriv Ukrainy ta Federalnym Uriadom Respubliky Avstriia vid 17.07.2014 r. No. 040_040, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/040_040#Text
 60. Verkhovna Rada Ukrainy (1993), *Pro spilni zakhody borotby z orhanizovanoi zlochynnistiu ta inshymi nebezpechnymi vydamy zlochyniv na terytorii derzhav-uchasnyts Spivdruzhnosti Nezaleznykh Derzhav*, Rishennia Rady hlav uriadiv Spivdruzhnosti Nezaleznykh Derzhav vid 12.03.1993 r. No. 996_305, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/997_305#Text
 61. Verkhovna Rada Ukrainy (2006), *Pro implementatsiiu Stati 1 Uhody pro spivrobitnytstvo mizh Uriadom Ukrainy ta Uriadom Turetskoi Respubliky v borotbi zi zlochynnistiu*, Dodatkovyi protokol vid 07.06.2006 r. No. 792_052, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/792_052#Text
 62. Verkhovna Rada Ukrainy (2003), *Sorok Rekomendatsii Hrupy z rozrobky finansovykh zakhodiv borotby z vidmyvanniam hroshei (FATF)*, Rekomendatsii Mizhnarodnoi orhanizatsii po borotbi z vidmyvannia hroshei (FATF) vid 25.09.2003 r. No. 835_001, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835_001#Text
 63. Verkhovna Rada Ukrainy (2011), *Pro spivrobitnytstvo v sferi borotby zi zlochynnistiu*, Uhoda mizh Ministerstvom vnutrishnikh sprav Ukrainy ta Ministerstvom vnutrishnikh sprav Hruzii 20.10.2011 r. No. 268_109, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/268_109#Text
 64. Verkhovna Rada Ukrainy (2010), *Shchodo nadislannia v robotu tekstu zaiavy Hrupy z rozrobky finansovykh zakhodiv protyidii vidmyvanniu koshtiv (FATF)*, Lyst Natsionalnoho banku Ukrainy vid 25.03.2010 r. No. 48-204/545-4527, [Online], available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v4527500-10#Text>
 65. Verkhovna Rada Ukrainy (2008), *Zaiava Mizhnarodnoi orhanizatsii po borotbi z vidmyvannia hroshei (FATF) vid 28.02.2008 r. No.835_002*, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835_002#Text
 66. Verkhovna Rada Ukrainy (2010), *Publichna zaiava FATF vid 24.06.2011 r. No. 835_003*, [Online], available at: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/835_003#Text

Grytsyshen D., Baranovska T., Butuzov V., Sokha S.

Legal forms, directions and tools of international cooperation in the field of prevention and counteraction of crime against the economic system

Abstract. This scientific article examines the legal forms, directions and tools of international cooperation in the field of preventing and countering crime against the economic system. The conditions of globalization, internationalization and digital society have significantly increased the importance of international cooperation in the field of law enforcement activities for the formation and implementation of state policy on the prevention and counteraction of criminal offenses against the economic system. The rapid spread of globalization has led to the expansion of the scope of crime and corruption, which go beyond state control and violate the international legal order. The growing scale and threat of crime emphasizes the need to increase the importance of cooperation between states in the fight against this phenomenon, as well as conducting scientific research in this area. The results of the study confirm the need to determine the specifics of legal forms, tools and directions of international cooperation in the field of crime prevention and countermeasures. It has been established that national legislation provides for the use of various legal forms of international cooperation, including the conclusion of bilateral and multilateral agreements, participation in international organizations and cooperation with international police organizations such as INTERPOL, EUROPOL, ASEANAPOL, AMERIPOL, AFRIPOL, GCCPOL, AIMC. It is also important to take into account the specifics of the activities of these international police organizations. In addition, national sources of law were identified that regulate international cooperation in the field of law enforcement. These results highlight the need to develop effective strategies and policies to counter crime that threatens the economic system at the international level.

Keywords: international organizations; international cooperation; crime prevention and countermeasures; economic system; criminal offenses.

Стаття надійшла до редакції 19.04.2024.